

แบบบันทึกองค์ความรู้รายบุคคล

๑. ชื่อองค์ความรู้ เทคนิคการจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดินให้ครบ ๑๐๐% และพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้เรียนรู้ดีเด่นระดับจังหวัดและภาค

๒. ชื่อเจ้าของความรู้ นางสาวทิพจุฑา มาใกล้ นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ

๓. องค์ความรู้ที่บ่งชี้ (เลือกได้จำนวน ๑ หมวด)

- ☒ หมวดที่ ๑ สร้างสรรค์ชุมชนพึ่งตนเองได้
- ☐ หมวดที่ ๒ ส่งเสริมเศรษฐกิจฐานรากให้ขยายตัวอย่างสมดุล
- ☐ หมวดที่ ๓ เสริมสร้างทุนชุมชนให้มีธรรมาภิบาล
- ☐ หมวดที่ ๔ เสริมสร้างองค์กรให้มีขีดสมรรถนะสูง

๔. ที่มาและความสำคัญในการจัดทำองค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด)

กรมการพัฒนาชุมชนได้ดำเนินการขับเคลื่อนดำเนินงานกองทุนแม่ของแผ่นดินการสร้างความรู้ความเข้าใจในชุมชน เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งของพลังชุมชน ในการดำเนินงานที่จะป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด การเรียนรู้ การถ่ายทอด การแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การสืบทอดภูมิปัญญา การเผยแพร่วัฒนธรรมและแหล่งบริการชุมชน ในการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้หมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินของชุมชนเอง และการศึกษาดูงานหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินที่เข้มแข็งเป็นต้นแบบในการบริหารจัดการ การดำเนินงานของชุมชนเอง และเพื่อขยายผลและพัฒนาหมู่บ้านกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นหมู่บ้านศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินที่จะดำเนินกิจกรรมป้องกันและแก้ไข ปัญหายาเสพติดได้อย่างยั่งยืน โดยมีองค์ประกอบ ๓ ส่วนสำคัญ คือ

ทุนศักดิ์สิทธิ์ เป็นพระราชทรัพย์ที่สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ พระราชทานให้กับหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นสัญลักษณ์แห่งพระมหากรุณาธิคุณ จึงถือเป็นเงินศักดิ์สิทธิ์สำหรับเก็บไว้เป็นเงินขวัญถุง

ทุนศรัทธา เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชนกองทุนแม่ของแผ่นดิน ร่วมกันบริจาคอย่างต่อเนื่อง ด้วย พลังศรัทธา สมทบเข้ากองทุนแม่ของแผ่นดิน เป็นการแสดงออกถึงทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน ที่ต้องการแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเป็นรูปธรรม

ทุนปัญญา เป็นเงินที่ราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชนดังกล่าว คิดค้นวิธีการระดมทุนทรัพย์เพื่อขยายกองทุนให้เพิ่มขึ้น ด้วยภูมิปัญญาของตนเอง จนสามารถนำไปใช้จ่ายเพื่อการแก้ไขปัญหาเสพติดของหมู่บ้าน/ชุมชนได้อย่างเพียงพอต่อไป

ซึ่งข้าพเจ้า ได้รับคำสั่งให้เป็นผู้รับผิดชอบงานกองทุนแม่ของแผ่นดินจังหวัดอุดรดิตถ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๖๒ - ปัจจุบัน จึงเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของกองทุนแม่ของแผ่นดิน และต้องการถ่ายทอดเทคนิควิธีการในการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง ทั้งคณะกรรมการเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และสมาชิกกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกหมู่บ้าน/ชุมชน และพี่น้องเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ต่อไป

๕. รูปแบบ กระบวนการ หรือลำดับขั้นตอน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๑๕ คะแนน)

การขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ ในฐานะนักวิชาการพัฒนาชุมชน ผู้รับผิดชอบงานกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับจังหวัด มีส่วนในการส่งเสริม และสนับสนุนการขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพ ดังนี้

กลยุทธ์ที่ ๑ สร้างความศรัทธา

กำหนดแนวทางการบริหารงานกองทุนแม่ของแผ่นดินให้เป็นกองทุนอันศักดิ์สิทธิ์ทุกกิจกรรมต้องทำด้วยความศรัทธา เช่น การสมทบทุนศรัทธาต้องถวายเงินกับพระแม่ของแผ่นดิน การยืมเงินต้องยืมต่อพระแม่ของแผ่นดิน การคืนเงินยืมต้องคืนให้กับพระแม่ของแผ่นดิน การมอบวัสดุหรือสิ่งของให้แก่ครอบครัวกลับใจต้องรับพระราชทานสิ่งของนั้นจากพระแม่ของแผ่นดิน คือรับพระราชทานหน้าพระบรมฉายาลักษณ์ทุกครั้ง

กลยุทธ์ที่ ๒ สร้างความต่อเนื่อง

การหาทุนสมทบเข้ากองทุนอย่างต่อเนื่อง ทุนศรัทธากำหนดให้เดือนสิงหาคมทุกปี เป็นเดือนแห่งการทอดผ้าป่าสามัคคีสมทบกองทุนทุกกองทุนจนกลายเป็นประเพณีประจำเดือนสิงหาคมของกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกกองทุน

กลยุทธ์ที่ ๓ สร้างมาตรฐาน

กำหนดหลักเกณฑ์และคุณสมบัติการเป็นกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น ใช้มาตรฐานการคัดเลือกของจังหวัดมาตรฐานเดียวอย่างต่อเนื่อง โดยหลัก ๙ ต้องมี ประกอบด้วย

- ๑) ต้องมีอาคารที่ทำการของตนเองเป็นเอกเทศน์
- ๒) ต้องมีคณะกรรมการจากผู้สมัครใจอยู่ในวาระ ๒ ปี
- ๓) ต้องมีกิจกรรมจัดหาทุนสมทบเข้าทุกปี
- ๔) ต้องมีกฎหมายบ้านในการปฏิบัติร่วมกัน
- ๕) ต้องมีกิจกรรมสนับสนุนครัวเรือนกลับใจ
- ๖) ต้องมีกิจกรรมส่งเสริมกีฬาเยาวชน
- ๗) ต้องมีกิจกรรมตั้งด่านตรวจหาข่าวยาเสพติด
- ๘) ต้องมีกิจกรรมพัฒนาสาธารณประโยชน์
- ๙) ต้องมีกิจกรรมรับรองครัวเรือนปลอดภัยและตรวจสอบให้เป็นปัจจุบันทุก ๓ เดือน

กลยุทธ์ที่ ๔ สร้างการเชิดชูเกียรติ/ให้รางวัลกับความสำเร็จ

จัดให้มีการประกวดและมอบรางวัลแก่กองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่นระดับจังหวัดเป็นประจำทุกปี

๖. เทคนิคในการปฏิบัติงาน (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

ขับเคลื่อนงานกองทุนแม่ของแผ่นดิน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดด้วยเทคนิค ดังนี้

๖.๑ ใช้หลักปรัชญาและแนวคิดกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นแนวทางการจัดตั้งและพัฒนาที่ยั่งยืน คือการสร้าง ความมั่งคั่งให้เงินพระราชทานเป็นเงินขวัญถุงอยู่คู่กับทุกหมู่บ้าน/ชุมชนที่ต่อสู้กับยาเสพติด และเป็นศูนย์รวมของคนในหมู่บ้าน/ชุมชนให้รักสามัคคี สร้างความสามัคคีในหมู่บ้าน/ชุมชน พึ่งพาความเข้มแข็งของตนเองร่วมกันเอาชนะปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ได้จนเป็นสังคมแห่งคุณธรรมอย่างแท้จริง โดยมีองค์ประกอบ ๓ ส่วนสำคัญ คือ ทุนศรัทธา ทุนศรัทธา ทุนปัญญา

๖.๒ เทคนิคการขยายผลการจัดตั้งและพัฒนาโดยใช้วัตถุประสงค์ที่เป็นหัวใจสำคัญของกองทุนแม่ของแผ่นดิน ๓ ประการ เป็นจุดเน้นในการดำเนินการ ได้แก่

๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งของหมู่บ้าน/ชุมชน เพื่อให้สามารถรวมพลังราษฎรในหมู่บ้าน/ชุมชน ในการแก้ไขปัญหา ยาเสพติด โดยมีกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของราษฎรและเป็นศูนย์รวมศรัทธาจนหล่อหลอมหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นหนึ่งเดียว

๒) พัฒนาทุนทางสังคมของหมู่บ้าน/ชุมชน และเสริมสร้างศักยภาพของราษฎรโดยพัฒนาไปสู่การแก้ไขปัญหาพื้นฐานตามสภาพสังคม-วัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่และพัฒนาจิตใจที่พึ่งตนเองด้วยปัญญาของหมู่บ้าน/ชุมชนตามยุทธศาสตร์พระราชทานเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นกรอบการแก้ไขปัญหาที่ครอบคลุมทุกด้าน

๓) เสริมสร้างและยึดโยงความจงรักภักดีของราษฎรต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ เนื่องจากทรงเป็นหลักชัยของราษฎรในการสานต่อพระราชปณิธานของสมเด็จพระนางเจ้าฯ เพื่อแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและ

/นำความสงบ...

นำความสงบสุขสู่หมู่บ้าน/ชุมชน

๖.๓ เทคนิคการจัดตั้งเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินทุกระดับ เพื่อให้เป็นศูนย์กลางการสร้างความรู้ความเข้าใจหลักการ แนวคิดและวิธีการบริหารงานกองทุนแม่ของแผ่นดินเชิงคุณภาพ โดยการค้นหากองทุนแม่ที่ประสบความสำเร็จ ประกาศเป็นศูนย์กลางการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กันและกันในกลุ่ม “พี่สอนน้อง และเพื่อนช่วยเพื่อน” จนพัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินระดับต่าง ๆ

๖.๔ เทคนิคการสร้างลัทธิเอาอย่าง คือการนำผู้เสียยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษาจนหายเป็นปกติ คัดคนดีสู่สังคมพร้อมส่งเสริมทุนเพื่อการประกอบอาชีพ มอบทุนประกอบอาชีพ คนละไม่เกิน ๒๐,๐๐๐ บาท จัดหาวัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือเพื่อการประกอบอาชีพสุจริตสร้างรายได้แก่ตนเองและครอบครัว โดยเสนอขอรับการสนับสนุนเงินทุนจาก สำนักงาน ป.ป.ส. ในปี ๒๕๖๐ จำนวน ๑๐ ราย และในปี ๒๕๖๑ จำนวน ๒ รุ่น รุ่นที่ ๑ จำนวน ๑๗ ราย รุ่นที่ ๒ จำนวน ๑๕ ราย รวมเงินที่ได้รับการสนับสนุน ๗๘๖,๒๕๕ บาท ทำให้ผู้กลับใจคนอื่นมีความอยากได้รับทุนเช่นกัน

๖.๕ เทคนิคการยกย่องเชิดชูเกียรติแก่กองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น โดยการมอบหมายให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอร่วมกับคณะเครือข่ายกองทุนแม่ของแผ่นดินระดับอำเภอ จัดให้มีการประกวดเพื่อคัดเลือกกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่นระดับอำเภอ ระดับจังหวัดจัดประกวดเพื่อคัดเลือกกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่นระดับจังหวัดทุกปี และส่งเข้าประกวดระดับสำนักงาน ป.ป.ส.ภาค ๖ จนเป็นศูนย์เรียนรู้กองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่นระดับภาค

ผลการประกวดกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่น ระดับสำนักงาน ป.ป.ส. ภาค ๖ จังหวัดอุดรธานีได้รับรางวัลชนะเลิศ ๒ ครั้ง

ปี ๒๕๕๑ บ้านไร่อ้อย หมู่ที่ ๖ ตำบลไร่อ้อย อำเภอพิชัย ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาค

ปี ๒๕๕๕ บ้านดงสระแก้ว หมู่ที่ ๔ ตำบลไผ่ล้อม อำเภอลับแล ได้รับรางวัลชนะเลิศระดับภาค

๗. ปัญหาที่พบและแนวทางการแก้ไขปัญหา (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

๗.๑ ปัญหาที่พบ

๗.๑.๑ งานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นงานที่ต้องสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรมทั้งคณะกรรมการและครัวเรือนในบางกองทุนหาผู้ทำงานอย่างทุ่มเทมีน้อย จึงเป็นภาระของผู้สมัครใจต้องอดทนและมีการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินอยู่บ่อย ๆ

๗.๑.๒ งานกองทุนแม่ของแผ่นดินเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับขบวนการค้ายาเสพติด ซึ่งทำให้มีผู้เสียผลประโยชน์ ผู้ทำงานจึงต้องวางตัวให้พอเหมาะ ไม่ก้าวลึกเข้าไปจนเกินไป อาจก่อให้เกิดอันตรายได้

๗.๑.๓ การใช้เงินกองทุนแม่ของแผ่นดิน ต้องกำชับอยู่เสมอว่าใช้ได้ ๒ ลักษณะ คือการแก้ไขปัญหา ยาเสพติดและการสร้างชุมชนเข้มแข็ง บางกองทุนใช้เงินผิดประเภทก่อให้เกิดการร้องเรียนซึ่งต้องคอยแก้ไขอยู่บ่อย ๆ

๗.๒ แนวทางการแก้ปัญหา

๗.๒.๑ ภาครัฐควรสนับสนุนงบประมาณเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่คณะกรรมการกองทุนแม่ของแผ่นดินทั้งคณะจนครบจะได้ร่วมมือกันผลักดันการสร้างชุมชนเข้มแข็งให้ชุมชน ปัจจุบันเป็นการจัดสรรงบประมาณให้พัฒนาศักยภาพคณะกรรมการเครือข่ายฯ ซึ่งเป็นเพียงผู้แทนกองทุนละ ๑-๒ คน เมื่ออบรมเสร็จไม่สามารถกลับไปสร้างพลังได้

๗.๒.๒ เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนระดับจังหวัดและอำเภอต้องมีความรู้ความเข้าใจในหลักการ แนวคิดและวิธีการดำเนินงานการขับเคลื่อนอย่างแท้จริง ควรมีการอบรมเจ้าหน้าที่อย่างทั่วถึง ครอบคลุม

/ส. ประโยชน์...

๘. ประโยชน์ขององค์ความรู้ (อธิบายโดยละเอียด) (คะแนนเต็ม ๒๕ คะแนน)

๘.๑ เกิดการจัดตั้งกองทุนแม่ของแผ่นดินอย่างต่อเนื่องจนครบทุกหมู่บ้าน/ชุมชนของจังหวัดอุดรดิตถ์ สอนนโยบายของรัฐบาล กระทรวงมหาดไทยและสำนักงาน ป.ป.ส.

๘.๒ เกิดการคัดเลือกกองทุนแม่ของแผ่นดินดีเด่นระดับต่าง ๆ เป็นต้นแบบให้พัฒนาเป็นศูนย์เรียนรู้ เป็นจุดเรียนเรียนรู้แก่กองทุนแม่ของแผ่นดินอื่น ๆ

๘.๓ เกิดพลังแห่งชุมชนเข้มแข็งร่วมกันจัดการกับปัญหายาเสพติดอย่างเป็นระบบโดยชุมชนเพื่อชุมชน

๘.๔ มีการแก้ไขปัญหาให้กับผู้เสพยาเสพติดโดยกระบวนการบำบัดแล้วคืนคนดีสู่สังคม

๘.๕ ผู้กลับใจได้รับการดูแลจากชุมชนและสำนักงาน ป.ป.ส.ในการสนับสนุนทุนประกอบอาชีพ มีการประกอบอาชีพที่สุจริตสร้างรายได้ดูแลตนเองและครอบครัว

หมายเหตุ เกณฑ์การพิจารณาคะแนนองค์ความรู้ตามเอกสารที่แนบ